

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ

Святун Олена Володимирівна,

**к.ю.н., доцент кафедри порівняльного і
європейського права,**

Експерт з права ЄС

Центру досконалості Жана Моне,

Інститут міжнародних

КНУ імені Тараса Шевченка

© О.В.Святун, 2020 рік

- Доповідь на Міжнародній науково-практичній конференції «НОРМАТИВНА СИЛА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ» в Інституті міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка (Київ, 29 травня 2020 р.).
- За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Моне №611625-ERP-1-2019-1-UA-ERPMO-CoE «Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід».
- Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

Європейська громадянська ініціатива (ЄГІ)

- одна з головних новел Лісабонського договору, спрямована на підсилення демократії в Європейському Союзі.
- Завдяки праву на громадянську ініціативу громадяни ЄС отримали можливість звертатися безпосередньо до Європейської Комісії із пропозицією розробити новий правовий акт у тих сферах правовідносин, в яких Євросоюз наділений компетенцією.

ПРАВОВА ОСНОВА ПРАВА НА ЄГІ

- **Стаття 11 (4) Договору про Європейський Союз (ДЄС)**, відповідно до якої не менше одного мільйона громадян ЄС, які є представниками щонайменше однієї чверті держав-членів, можуть звертатися безпосередньо до Європейської Комісії із пропозицією розробити новий правовий акт у сфері правовідносин, в яких Євросоюз наділений компетенцією
- **Стаття 24 (1) Договору про функціонування ЄС (ДФЄС)** визначає процедуру та порядок реалізації ЄГІ, так, зокрема, тут зазначено, що Європейський парламент і Рада, діючи згідно зі звичайною законодавчою процедурою, встановлюють положення стосовно процедур і умов, необхідних для представлення громадянської ініціативи, включаючи мінімальну кількість громадян, що виступають з такою ініціативою.

74 ініціативи
було
зарєєстровано

Більше 9 млн
підписів на
підтримку

5 успішних
(4 отримали
реакцію
Комісії)

3 з 4
спонукали
Комісію до
подальших
дій

У 2011 р. Рада та Європарламент прийняли *Регламент 211/2011 від 16 лютого 2011 р. про громадянську ініціативу*.

- За 8 років дії Регламенту:

-
- Така кількість ініціатив, визнаних Комісією неприйнятними, спонукала її до розробки нового Регламенту, який мав спростити процедуру.
 - Ним став *Регламент 2019/788 від 19 квітня 2019 р.*, який скасував Регламент № 211/2011.
 - Цей новий документ почав діяти з 1 січня 2020 р.

Процедура реалізації ЄГІ: *Регламент* *2019/788:* **I ЕТАП**

ПІДГОТОВКА ІНІЦІАТИВИ ТА СТВОРЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО КОМІТЕТУ:

-членами цього комітету повинні бути щонайменше 7 громадян ЄС, які повинні мешкати щонайменше у 7 різних державах-членах ЄС, достатньо дорослих для голосування на виборах до Європейського парламенту,

- серед них призначаються представник та його заступник, які можуть виступати від імені ініціативи у відносинах з Комісією.

Процедура реалізації ЄГІ: *Регламент* 2019/788: II ЕТАП

**РЕЄСТРАЦІЯ ЄГІ НА ОДНІЙ ІЗ 23
ОФІЦІЙНИХ МОВ ЄС**

на веб-сайті Комісії

Процедура включає **2 стадії**:

- організатори мають можливість внести зміни до своєї ініціативи, якщо вони спочатку не виконали всі вимоги (2 місяці+2 місяці)

Процедура реалізації ЄГІ: *Регламент* **2019/788: III** **ЕТАП**

ЗБІР «ПІДПИСІВ» НА ПІДТРИМКУ

Гнучка дата початку (протягом 6 місяців після реєстрації), але не більше 12 місяців

- Єдина центральна система онлайн збору «підписів», яку запроваджує Комісія, включаючи підтримку електронної ідентифікації особи (з можливістю до кінця 2022 р. для організаторів (за бажанням) запровадити свої власні механізми)
- Доступні лише **2 можливі форми (паперова та/чи онлайн)**
- Мінімальний вік підписанта може бути знижений до 16 років, якщо держави-члени приймуть таке рішення
- Спрощені дані, що надаються підписантами
- **Усі громадяни ЄС**, незалежно від місця проживання можуть висловити свою підтримку
- Потрібно досягнути мінімальну кількість підписантів щонайменше у семи країнах ЄС на шляху до 1 мільйона

Процедура реалізації ЄГІ: *Регламент* *2019/788: IV* ЕТАП

ПЕРЕВІРКА ЗАЯВ ПРО ПІДТРИМКУ

Заяви про підтримку повинні бути передані державам-членам протягом 3 місяців після закінчення збору для перевірки компетентними національними органами (відповідь протягом 3 місяців)

Процедура реалізації ЄГІ: *Регламент* *2019/788: V* ЕТАП

РОЗГЛЯД ЄГІ

Зустріч з Комісією, публічне слухання в Європейському Парламенті та остаточна відповідь Комісії

6 місяців, що дозволяє провести більш широкі громадські слухання та більше часу, щоб Комісія проаналізувала ініціативу та підготувала свою відповідь

Процедура реалізації ЄГІ: *Регламент* **2019/788: VI** **ЕТАП**

- Подальші заходи
- Може мати місце, але не обов'язково – на розсуд Комісії

Справа С-
418/18 Р
*PURPINCK TA
ІНШІ ПРОТИ
КОМІСІЇ*

- Пан Пуппінк та інші шість позивачів є організаторами успішної ЄГІ *"One of Us"* ("Один з нас"). Вони запропонували Комісії ввести заборону на *"фінансування діяльності, яка передбачає знищення людських ембріонів"*.
- Однак Комісія вирішила не виконувати жодної із поданих вимог, про що зазначила у своєму Повідомленні організаторам ЄГІ.
- Організатори звернулися до Загального суду ЄС щодо скасування рішення Комісії.

Справа С-
418/18 Р
*PURPINCK TA
ІНШІ ПРОТИ
КОМІСІЇ*

- *Загальний суд* встановив, що стаття 11 (4) ДЄС, а також Регламент № 211/2011, який частково продовжує застосовуватися до ЄГІ, зареєстрованих до 1 січня 2020 року, дозволяють припустити, що Комісія не зобов'язана реалізовувати успішну ЄГІ, але може на свій розсуд приймати рішення щодо "дії, яку вона має намір здійснити, якщо така є потрібною".

Справа С-
418/18 Р
*PURPINCK TA
ІНШІ ПРОТИ
КОМІСІЇ*

- У 2018 р. заявники подали апеляційну скаргу на рішення Загального суду до Суду ЄС з проханням скасувати рішення попередньої судової установи та анулювати зазначене Повідомлення Комісії.
- У своєму рішенні від 19.12.2019 р. Суд ЄС відхилив усі п'ять підстав апеляції, визначених заявниками, і прийняв рішення, що Комісія юридично не зобов'язана виконувати вимоги успішної ЄГІ.

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ЄГІ:

- 1) прийняття нового акту, що наразі запровадив нову процедуру подання ЄГІ до Комісії шляхом спрощення механізмів збору підписів,
- 2) рішення Суду ЄС у справі C-418/18 P *Purpínsk та інші проти Комісії* поставило крапку у визначенні долі ЄГІ, все ж таки прийнятої Комісією до розгляду, та повноважень Комісії в цьому контексті.

Таким чином, практика ЄС щодо реалізації права на ЄГІ може слугувати прикладом для ідеї з впровадження «народної ініціативи» (законодавчої ініціативи та електронних петицій) в Україні.

Дякую

за

увагу!